

De zoete zomer: de basis voor een gezonde winter

Tekst Harry Mouris

De imkerij is een passie van Harry Mouris. Hij runt samen met zijn vrouw Jacqueline B&B en Imkerij de Heughte in Oosterwolde.

De kamers voor de gasten hebben namen als De Kieps en De Korf. Hij vertelt zijn gasten graag over het houden van bijen. Hij deelt deze kennis met veel plezier en behaalde afgelopen jaar bij de NBV zijn diploma Leraar Imkeren. Voor Bijenhouden verzorgt hij dit jaar de beginnersrubriek.

Het zomerseizoen brengt niet alleen warm weer en zonneschijn met zich mee, maar ook de zoete beloning van zomer- en lindehoning.

Als imker hebt u maandenlang met passie en zorg in de bijen gewerkt om deze honing te oogsten. Echter, na de oogst is het werk nog zeker niet voorbij. Het is juist dan van vitaal belang om uw volken goed te verzorgen, vooral met het oog op de winter. De winter lijkt nog zo ver weg, maar de bijen beginnen binnenkort aan de voorbereidingen om straks de lange donkere koude periode te doorstaan. In dit artikel neem ik u mee in de noodzaak om uw honingbijen bij te voeren, de cruciale ontwikkeling van winterbijen en het belang van een goede en tijdige varroamijtbestrijding.

Bijvoeren na de oogst van de zomerhoning

De zomerhoning is niet alleen een traktatie voor onze smaakpapillen, maar ook een beloning voor het harde werk van de honingbijen. De vlijtige

dames houden zich tot ongeveer half juli bezig met het verzamelen van nectar en de productie van de heerlijke zomerhoning. Met een beetje geluk staan er lindebomen in uw omgeving en als het weer mee zit (lekker warm met flinke stortbuiten) geven de lindebomen een enorme hoeveelheid nectar. Dit betaalt zich uit in volle honingbakken. Bijen en hommels gaan helemaal los op de linde. Zelfs als het zachtjes regent kunnen ze zich niet inhouden en wordt er massaal op de linde gevlogen.

De lindehoning kenmerkt zich door een heerlijke frisse smaak met een zweempje munt. De oogst van de zomerhoning is trouwens een belevenis op zich. De dracht in Nederland stopt in grote delen van Nederland abrupt na de lindebloei. In deze gebie-

den is op het moment van oogsten maar weinig voedsel voor de bijen te vinden. Het gevolg is dat de dames zich tijdens het afhaken van de honingbakken massaal op de uitgenomen raten storten en als u gaat slingeren bij wijze van spreken door het sleutelgat van uw slingerruimte proberen te kruipen om bij de heerlijk geurende honing te komen. Opletten dus!

Na de oogst is het belangrijk om meteen de voedselvoorraad in de kasten te controleren. Mijn ervaring is dat de meeste volken dan vrijwel geen honing in de broedbakken meer hebben. Als er in uw omgeving dan weinig dracht meer is ligt verhogering van uw volken, als u niet ingrijpt, op de loer. Ik ken verhalen van imkers die vlak voor hun zomervakantie de lindehoning hebben geslingerd, daarna meteen op vakantie zijn gegaan en bij terugkomst de verschrikkelijke aanblik van verhongerde volken hebben moeten ondergaan. En dat terwijl dit zeer eenvoudig is te voorkomen door de volken bij te voeren met een suikeroplossing (2:1 twee delen suiker, één deel water). Met de hoge zomertemperaturen nemen ze dit voer zeer snel op (paar liter per dag) en kunnen ze tot de inwintering prima uitzingen. Uiteraard moet u het voeren doen zonder de honingkamers op de bakken te zetten, anders wordt het voer daar opgeslagen! Vanzelfsprekend kunt u, net als zoveel imkers dit al doen, één of twee ramen honing laten hangen. Alles leegslingeren is niet meer van deze tijd.

Verhongerde bijen met de kop in de raat. Foto - Canva-jonnysek

Winterbijen: dezelfde bijen maar dan anders

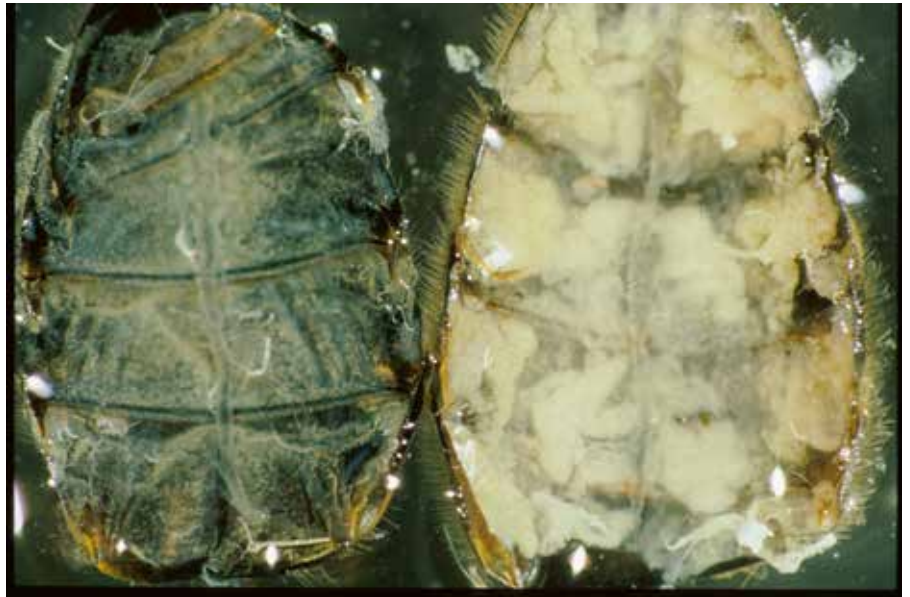
De bepalende factor om uw bijenvolken gezond en sterk door de winter te loodsen, is ervoor te zorgen dat de volken over voldoende winterbijen beschikken. Winterbijen verschillen van hun zomerse tegenhangers doordat ze speciaal zijn aangepast aan een veel langer leven (tot wel vijf maanden).

Het broednest begint vanaf juli te krimpen. Doordat de bijen steeds minder broed te verzorgen hebben, kunnen ze hun eiwitvetlichaam rijkelijk vullen, wordt de stof vitellogenine (de 'anti-aging' stof) aangemaakt en in het eiwitvetlichaam opgeslagen. Het gehalte juvenielhormoon (die de veroudering bespoedigt) neemt juist af. Hoe meer vitellogenine in het eiwitvetlichaam, hoe langer de bijen leven. In gezonde volken ontstaan de meeste winterbijen in de periode vanaf half september tot half oktober.

Voor de aanmaak van een goed gevuld eiwitvetlichaam is goed gevarieerd stuifmeel van groot belang. Bij voldoende gevarieerde dracht zullen de bijen het juiste stuifmeel wel vinden. De vakhandel speelt in op de vrees van onvoldoende stuifmeel en biedt eiwitpreparaten aan. Wetenschappelijk onderzoek heeft echter niet aan kunnen tonen dat dit in Nederland een positief effect op de overlevingskansen van een bijenvolk oplevert. Echter, wanneer u in een extreem drachtarme omgeving imkert, kan het wellicht een uitkomst zijn.

De Stille Moordenaar

Naast het bijvoeren van uw bijen, is het in deze periode van het grootste belang om de varroamijt aan te pakken. Zoals u weet zijn die kleine parasieten verwoestend voor uw bijenvolken als u ze niet aanpakt. Een grote varroabesmetting leidt tot een onvoldoende ontwikkelde eiwitvetlichamen in de winterbijen. Er kan gerust gesteld worden dat bijna alle wintersterfte het gevolg is van een te grote varroamijtbesmetting in de periode dat de winterbijen gevormd worden. Gelukkig zijn er effectieve methoden om varroamijten te bestrijden. Er zijn

Het vetlichaam van een haalbij, rechts het vetlichaam van een goed doorvoede werksterbij. Foto Swiss bee research center.

Varroa op larve. Foto Canva - xiSerge van Pixbay

prachtige teeltprogramma's opgestart om varroaresistente bijen (VSH) te ontwikkelen. Echter, de meeste imkers zijn niet in het bezit van resistente bijen, waardoor een actieve bestrijding van de mijten nog steeds noodzakelijk is. In de basiscursus heeft u het drie-gangenmenu geleerd en in de zomer is de tweede gang aan de beurt: bestrijding van de mijten met zuren. Een behandeling met mierenzuur hoeft maar één keer omdat mierenzuur ook in de afgesloten broedcellen de mijten kan uitschakelen. Een nadeel van mierenzuur is dat de dosering erg nauw luistert. Die is namelijk afhankelijk van de buitentemperatuur en de volksgrootte.

Een andere bijvriendelijke bestrijdingsmethode is het gebruik van thymoldamp, vaak in de vorm van strips. De mijten kunnen hier niet tegen. De strips met thymol moeten drie tot vier weken op de raampjes van bovenste broedkamer gelegd worden en daarna moet nog een tweede behandeling volgen. De geur is erg penetrant en dat wordt niet door elke imker gewaardeerd.

Welke behandelmethode u ook kiest, doe het NOOIT als u honingkamers op de broedbakken hebt staan. De stoffen zullen anders in de honing terecht komen en uw honing ongeschikt voor consumptie maken. ●